

Svitavsko jezero (Park prirode Hutovo blato) – područje gniježdenja od globalnog značaja za patku njorku (*Aythya nyroca*)

Svitava Lake (Nature Park Hutovo Blato) as a breeding site of global importance for Ferruginous Duck (*Aythya nyroca*): On 16 July. 2009 at dusk, from the small public road to Svitava at the southern edge of a flood plain of the Neretva Delta, Ferruginous Ducks were observed. Three families with 4, 6 and 10 ducklings came out of the reed islands to feed in the water plant carpets. The ducklings were 1 - 2 weeks old. A flock of 50 ducks rested between the islands. About 10 pairs could be observed together, which might have not started breeding until mid July. Three times single females appeared and were followed by flocks of up to 14 males.

Južno kraško jezero u Parku prirode Hutovo blato danas se koristi kao akumulacija hidroelektrane u selu Svitava. Razina vode stabilizirana je branom i nekadašnja poplavna ravnica i kraško jezero danas su gotovo stalno pod vodom čija je razina slična najvišim razinama u doba poplava u delti Neretve. Naprimjer, tokom poplave u januaru 2010. godine voda je dosegla do vrha brane. Iako je Svitavsko jezero pretvoreno u vještačku akumulaciju, ono i dalje ima veliku prirodnu važnost i osobine plitkog jezera, što ga pogotovo tokom sušne sezone čini važnim refugijem za vodene ptice. Značajan stanišni element su ostrva trske (*Phragmitetum australis*), koja za vodene ptice predstavljaju važna mjesta odmora i gniježdenja. Također, tokom ljetnog perioda, plutajuća i potopljena vegetacija pokriva velika područja na rubovima jezera. Patku njorku (*Aythya nyroca*) posmatrao sam u sumrak 16. jula 2009., od 19.00 do 21.00, s male ceste za Svitavu, na južnom rubu poplavne ravnici u delti Neretve. Bilo je to vrlo zanimljivo posmatranje, jer su se u isto vrijeme mogle vidjeti sve različite faze reprodukcije. Tri porodice s 4, 6 i 10 pačića izašle su iz ostrva trske da se hrane na «tepisi» vodenog bilja. Pačići su bili starosti 1-2 sedmice. Između ostrva odmaralo se jato od 50 pataka. Moglo se primijetiti oko 10 parova koji se moguće ne bi počeli pariti do sredine jula. Tri puta su se pojavile pojedinačne ženke koje je pratilo jato s do 14 mužjaka. Vrlo je vjerovatno da su te ženke napustile gnijezdo da bi se hranile, ali je također moguće da se još nisu počele pariti. Na osnovu posmatranja u julu procjena za Svitavsko jezero je najmanje 20 parova patke njorke, što je nešto više od 5-10 parova [Stumberger, B., Matić, S., Kitonić, D. Martin Vernik, Peter Knaus, Martin Schneider Jacoby, Peter Sackl, 2008/2009: Rezultati brojanja ptica močvarica u Hutovom blatu i okolnim močvarnim staništima 2007.-2009., Bilten mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini, 4-4: 30-38]. Značajno je pratiti uspješnost parenja i broj ptica u julu, augustu i septembru [Schneider-Jacoby, M., 2003: Lack of Ferruginous Duck protection in Croatia - A reason for the decline in Central Europe? In: Petkov N., B. Hughes & U. Gallo-Orsi (editors). Ferruginous Duck from Research to Conservation, Conservation Series No 6 BirdLife International – BSPB – TWSG, Sofia, pp: 44]. Za sada nema novijih prebrojavanja za ove mjesec. Veoma je važno da u Svitavi nije dozvoljen lov, jer je to značajno stanište patke njorke, koja je obuhvaćena Aneksom I EU Direktive za ptice, tokom čitave godine [Schneider-Jacoby, M., 2008: How to Implement the European Birds Directive? Editorial, *Acrocephalus* 29 (138/139): 129-135]. U Parku prirode Hutovo blato živi najmanje 20 parova, što ispunjava IBA kriterije za ovu vrstu. Kad bi krivolov bio pod potpunim nadzorom, populacija bi mogla biti mnogo veća nego danas. Pogotovo Svitavsko jezero pruža velike

mogućnosti za posmatranje ptica. Međutim, već 27. septembra 2009. godine lovci su uznemirili parenje ptica i porodice. Tog dana su izbrojane samo 3 patke njorke (I. Dervović, in litt.).

Martin Schneider-Jacoby
EuroNatur, Konstanzer Str. 22, D-78315 Radolfzell,
e-mail: martin.schneider-jacoby@euronatur.org

Slika 1. Glavate patke na Svitavskom jezeru (Foto: M. Schneider-Jacoby)
Figure 1. Ferruginous Ducks on Svitava Reservoir (Photo: M. Schneider-Jacoby)